

определен набор от данни, че български цигани са установявали (макар и доста рядко и несистемно) определени контакти с ромски групи в чужбина - най-вече с такива от българските ни съседки. Тези контакти обаче са имали за предмет проблеми и интереси, стоящи като цяло далеч от обществено-политическите и културно-просветните проблеми и интереси на нашите роми. Традиционно те са били свързани с някои договорирания за "свободен обход" на чужда територия, за реализиране на престъпни дейности, за продажба" на млади циганки за невесты и т. н.

Нещата се изменят след Втората световна война. Това става по силата на комплекс от условия, фактори и причини, на по-съществените от които следва да се спра накратко.

Както бе вече казано, по време на Втората световна война хитлеро-фашизмът изби в лагерите на смъртта огромни човешки маси. Взети откъм тяхната етническа определеност в тях най-силно впечатление правят главно евреите, поляците, руснаците (по-точно, съветските хора) и циганите. Международните организации, занимаващи се с хитлеро-фашистките престъпления спрямо човечеството, макар и да не елиминират изцяло проблема за циганите, обръщат главно внимание на трагедията на евреите, поляците и руснаците.

Естествено е да се предполага, че трагедията на циганите (близо половин милион жертви) не можеше да бъде захвърлена изобщо в коша на историческата немара и забравата, - особено пък сред самите цигани. Оттук и появата на нарастващ стремеж да се създадат ромски (както национални, така и международни) организации, които не само да разкриват истината за ромския трагизъм по време на Втората световна война, но и да пледират за права и свободи, които да гарантират такива съвременни форми на живот и реализация на ромите, елиминиращи възможностите за евентуален нов трагизъм с тях и сред тях.

И не само това. Втората световна война и нейният завършек станаха повод и причина за една нова дислокация на държавно-политическите сили в света, която също даде отражение сред ромите. Става дума за това, че след разгрома на хитлеро-фашистка Германия, обединените съюзнически сили се разделиха и включиха в два противостоящи си - ико-